

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ГАГАУЗ ВІТАЛІЙ МИКОЛАЙОВИЧ

УДК336.717.5:338.24

**ТРАНСФОРМАЦІЯ СТАНДАРТІВ УПРАВЛІННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ
БАНКІВСЬКИХ ПОЗИЧОК**

Спеціальність 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

**АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук**

Одеса – 2015

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Одеському національному економічному університеті Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат економічних наук, професор,
Добров Віталій Миколайович,
Одеський національний економічний
університет,
професор кафедри банківської справи

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Міщенко Володимир Іванович,
ДВНЗ «Університет банківської справи»,
професор кафедри управління банківською
безпекою;

кандидат економічних наук, доцент
Коренєва Оксана Геннадіївна
Українська академія банківської справи,
доцент кафедри бухгалтерського обліку і
аудиту.

Захист відбудеться «4» грудня 2015 р. о 15 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.055.01 в Одеському національному економічному університеті за адресою: 65082, м. Одеса, вул. Преображенська, 8, ауд. 217.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Одеського національного економічного університету за адресою: 65082, м. Одеса, вул. Преображенська, 8, ауд. 211.

Автореферат розісланий «3» листопада 2015 р.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

С.О. Даниліна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Сучасний етап становлення ринкових відносин в економіці України характеризується необхідністю посилення ролі банківської системи у стимулюванні економічного зростання, що визначається активізацією кредитних вкладень комерційних банків. Кризові явища у реальному секторі економіки, фінансовій та банківській сферах, призводять до галопуючого зниження кредитоспроможності більшості позичальників, впливаючи таким чином на повернення банківських позичок. Посідаючи головне місце в банківській діяльності, кредитування потребує ефективної організації та постійного вдосконалення управління забезпеченням банківських позичок. Тому трансформація стандартів управління забезпеченням банківських позичок, що впливає на підвищення ефективності управління сукупним кредитним ризиком, набуває особливої актуальності в сучасних умовах розвитку банківського бізнесу.

В економічній сфері, що динамічно змінюється, значна роль має відводитися підвищенню якості стандартів оцінки, розробці методології і трансформації забезпечувальних механізмів повернення кредитних ресурсів. Одним із таких інструментів є застава майна в матеріальній формі як спосіб забезпечення банківських позичок. Дослідження сутності забезпечення банківських позичок, методик оцінки та управління спрямоване на мінімізацію можливих втрат банку за позичковими операціями, створює необхідні умови для підтримки стійкого розвитку банківського сектора, а також створює передумови для економічного зростання в державі.

Питання застави як способу забезпечення банківських позичок досліджені у роботах Г. Белоглазової, Д. Гриджука, А. Мороза, М. Кабушкіна, Н. Костюченка, Л. Кузнецової, В. Лагутіна, О. Лаврушина; питання оцінки вартості майна для цілей кредитування отримали висвітлення в роботах представників вітчизняної та зарубіжної науки. Брагінського, У. Владічина, С. Грибовського, А. Грязнової, В. Криворотова, Г. Мікеріна, А. Мишанова, І. Подколзина, В. Рослова, М. Федотової, Д. Фоміна, О. Щербакової.

У процесі роботи над темою вивчені роботи з визначення заставної вартості, заставного дисконту та управління ризиком забезпечення банківських позичок В. Галасюка, В. Міщенка, О. Кореневої, Я. Маркуса, Д. Мінімуліна, Т. Сірош, Є. Яскевича та багатьох інших.

Узагальнення та аналіз наукової літератури, нормативних актів з досліджуваної тематики дозволяють зробити висновок про те, що у міжнародних та національних стандартах оцінки майна, методиках і вимогах регулятора щодо оцінки рівня кредитного ризику недостатньо приділено уваги найважливішим аспектам сутності й ролі застави, методикам її оцінки та управління ризиками забезпечення банківських позичок. Тому існує необхідність подальших досліджень у таких напрямках: уточнення сутності поняття «забезпечення банківських позичок»,

вдосконалення системи управління забезпеченням банківських позичок; поглиблення теоретичних основ управління ризиками забезпечення, зокрема науково-методичних та практичних підходів до їх оцінки, моніторингу, трансформації стандартів управління забезпеченням банківських позичок через уніфікацію процедур і параметрів, перехід до комплексного адміністрування структурованого кредитного ризику. Все це обумовлює актуальність теми дослідження, визначає його об'єкт, предмет, мету і завдання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Обраний напрям дисертаційної роботи пов'язаний з науковою темою Одеського національного економічного університету «Роль банків у забезпеченні сталого розвитку фінансового ринку та реального сектору економіки України» (ДР № 0114U000276). У межах теми автором запропоновані методики комплексної оцінки забезпечення банківських позичок і внутрішньої рейтингової системи; обґрунтована доцільність управління забезпеченням банківських позичок згідно з розробленою моделлю та ефективність її використання в заставній роботі банку.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розвиток науково-методичних підходів і розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління забезпеченням банківських позичок з урахуванням ризиків, що притаманні процесу супроводження заставного портфеля банків, в умовах значної невизначеності функціонування банків.

Реалізація поставленої мети обумовила необхідність вирішення в роботі таких завдань:

- узагальнити теоретичні основи сутності та ролі застави в системі кредитного менеджменту та способи її оцінки;
- сформувати систему оцінки ліквідності забезпечення у матеріальній формі відповідно до міжнародних та національних стандартів управління ним;
- систематизувати та доповнити теоретико-методичну базу заставних інструментів в частині комплексного підходу до управління забезпеченням банківських позичок;
- оцінити організаційно-функціональні аспекти аналітичної оцінки управління забезпеченням банківських позичок на повернення кредитних ресурсів банків;
- розробити методичний підхід комплексної оцінки ризиків забезпечення банківських позичок;
- визначити залежність розміру заставної вартості і забезпечувальної її функції на основі діагностики заставного майна;
- розробити модель внутрішньої рейтингової системи оцінювання ризиків забезпечення банківських позичок;
- визначити поелементну структуру системи управління ризиками забезпечення банківських позичок.

Об'єктом дослідження є процес управління забезпеченням банківських позичок.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних положень щодо управління забезпеченням банківських позичок з урахуванням принципів сучасної концепції кредитного ризик-менеджменту.

Методи дослідження. Залежно від поставлених цілей і завдань в процесі дослідження використовувалися відповідні методи наукового пізнання: аналіз, синтез, систематизація та наукова абстракція (при узгодженні термінологічного апарату, дослідженні ризикоутворюючих факторів, методів їх оцінки та регулювання); порівняння (при визначенні переваг і недоліків методів оцінки забезпечення); системного та структурного аналізу і моделювання (при розробці методик оцінки та управління ризиками забезпечення); графічного, дисперсійного, кореляційного, факторного, стохастичного аналізу. Графічний та оптимізаційний аналіз проведено в середовищі Microsoft Excel 2013; кореляційний, факторний, стохастичний аналіз – в середовищі IBM SPSS STATISTIC 21.

Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних та зарубіжних вчених в галузі фінансів, кредитного менеджменту, оцінки ризиків, а також міжнародні та національні стандарти оцінки забезпечення банківських позичок, Європейські Стандарти управління ризиками FERMA, рекомендації Базеля II до роботи із забезпечення та побудови внутрішніх рейтингових систем, методичні матеріали Фонду державного майна України, Національного банку України, спеціальна монографічна і періодична література, інші наукові джерела з даної тематики.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у розвитку науково-методичних підходів і розробці практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління забезпеченням банківських позичок на основі трансформації міжнародних та національних стандартів до сучасної концепції кредитного ризик-менеджменту.

Наукову новизну дисертаційної роботи визначають такі положення:

вперше:

– запропоновано науково-методичний підхід до управління забезпеченням банківських позичок на основі внутрішньої рейтингової системи, що дозволяє об'єктивно оцінювати і аналізувати забезпечення, дає можливість уніфікувати і підвищити якість адміністрування заставного портфеля банку, трансформувати стандарти управління забезпеченням банківських позичок на більш високий рівень кредитного ризик-менеджменту, знизити витратність процесу погашення проблемних позичок;

удосконалено:

– понятійно-категорійний апарат управління забезпеченням банківських позичок, зокрема, уточнено трактування понять: «забезпечення банківських позичок», «ліквідність майна в матеріальній формі», «управління забезпеченням банківських позичок», «управління ризиком забезпечення

позичок», що дозволяє розвинути сутнісне їх розуміння, доповнити стандарти управління забезпечення банківських позичок;

– науково-методичний підхід до комплексної оцінки ризиків забезпечення банківських позичок, що, на відміну від існуючих, дозволяє кредитному ризик-менеджменту банку уникнути фрагментарності, несистемності, отримавши ефективний інструмент з оцінки та управління ризиками забезпечення, адміністрування на його основі заставного портфеля;

– систему принципів і функцій забезпечення банківських позичок та систематизовано їх внутрішню побудову шляхом виокремлення принципів юридичної адекватності; адекватної ліквідності забезпечення; адекватної оцінки вартості; адекватного розміру забезпечення, а також функції застави, розділивши їх на першорядну (забезпечувальну) і другорядні, доповнивши двома портфельними функціями захисту капіталу та прибутку банку. Доповнення принципів та функцій забезпечення банківських позичок дає змогу встановити взаємозв'язок прояву ризиків забезпечення з етапами кредитного процесу, розробки заходів щодо його нівелювання при структуризації сукупного кредитного ризику;

– поелементну структуру системи управління ризиком забезпечення банківських позичок, що, на відміну від існуючих, дає можливість виокремити етимологічне джерело ризику забезпечення банківських позичок; онтологічну сутність ризику забезпечення банківських позичок; управління ризиком забезпечення банківських позичок (суб'єкти і об'єкти управління); стратегію і тактику управління; підсистеми управління (організаційно-функціональна; моніторинг; інформаційно-методична); оцінку ефективності управління;

набули подальшого розвитку:

– уточнення сутності застави в системі кредитного менеджменту через дослідження структури ризику забезпечення банківських позичок, методів їх оцінювання, адміністрування та їх прояву на різних етапах кредитного процесу. На відміну від існуючих, відображають структурну характеристику ризиків забезпечення, комплексний підхід до їх дослідження, розкривають взаємозв'язки з етапами кредитного процесу, формами прояву, дозволяє конкретизувати об'єкт управління, розробити рекомендації щодо удосконалення методик оцінки, регулювання і контролю основних ризикоутворюючих факторів, спрямованих на підвищення ефективності кредитних операцій;

– теоретико-методичний підхід до комплексної оцінки забезпечення банківських позичок та їх внутрішнього рейтингування, адаптований до розрахунку заставної вартості та оцінки забезпеченості, що, на відміну від існуючих, дає можливість систематизувати і оптимізувати управління заставної роботи в банку, уніфікувати та підвищити якість адміністрування заставного портфеля банку, трансформувати стандарти управління забезпеченням банківських позичок, підвищити якість кредитного менеджменту, надійність та транспарентність кредитної діяльності банків.

Практичне значення одержаних результатів дисертаційного дослідження полягає в тому, що зроблені автором теоретичні узагальнення, методичні та практичні рекомендації спрямовані на трансформацію і підвищення якості стандартів управління забезпеченням банківських позичок у банках.

Розроблені методичні підходи та рекомендації щодо управління забезпеченням банківських позичок використані Національним банком України при розробці Стратегії реформування банківської системи України на 2015–2020 рр. (довідка від 05.05.2015 р. № 14-01010/30093); щодо комплексної оцінки ризиків забезпечення позички і внутрішньої рейтингової системи, впроваджена при розробці заставної політики і практики адміністрування ризиків забезпечення у банках: ПАТ «АВАНТ БАНК» (довідка від 20.01.15 р. № 0125/1374); АБ «Південний» (довідка від 22.04.2015 р. №0-11-37442), ПАТ «Райффайзен банк Аваль» (довідка від 18.08.2015 р. №17-17), ПАО «ПУМБ» (довідка від 20.08.2015 р. №8110-554/2), АТ «ПІРЕУС БАНК МБК» (довідка від 01.09.2015 р. №205/1); щодо оцінки нерухомості на базі кваліметрії і нечітких множин впроваджена Консалтинговою групою «СВАН Консалтинг» (довідка від 10.02.15 р. № 22-01/043).

Теоретичні положення та практичні рекомендації, що містяться в роботі, знайшли застосування в навчальному процесі при викладанні дисциплін «Банківські операції», «Аналіз банківської діяльності», «Кредитний менеджмент» (довідка від 19.03.15 р. № 01-10/108).

Практичну цінність роботи підтверджує авторське право на твір «Модель автоматизованої обробки даних, оцінки вартості та ліквідності житлового фонду» видане Державною службою інтелектуальної власності України (Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір від 31.01.14 р. № 53453).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаним, завершеним дослідженням. Усі наукові результати, викладені в ній, одержані автором самостійно.

Апробація результатів дисертації. Основні наукові положення і результати дослідження доповідалися та отримали схвальну оцінку на науково-практичних конференціях, зокрема: Науково-практичній конференції «Оцінка рухомого та нерухомого майна» (м. Дніпропетровськ, 28–29 травня 2010 р.); XV Науково-практичній конференції «Новий погляд на вартість активів» (м. Ялта, 29–30 вересня 2010 р.); I Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми регулювання сталого розвитку банківських систем в умовах глобалізації» (м. Одеса, 12 травня 2011 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики» (м. Одеса, 18–19 жовтня 2012 р.); Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Перспективні питання економіки та управління» (Дніпропетровськ, 8–9 квітня 2013 р.); II щорічній конференції «Управління заставним майном банку» (Москва, 27–28 лютого 2013 р.); VIII Всеукраїнській науково-практичній конференції

молодих вчених «Процеси сучасної глобалізації» (м. Одеса, 27 березня 2013 р.); XVIII Науково-практичній конференції «Актуальні питання оцінки» (Ялта, 18–19 вересня 2013 р.); XIX науково-практичній конференції «Оціночна діяльність і перспективи її розвитку в Україні» (м. Одеса, 4–5 вересня 2014 р.); V Міжнародній науково-практичній конференції «Теорія і практика стратегічного управління розвитком галузевих і регіональних суспільних систем» (м. Івано-Франківськ, 20–22 травня 2015 р.); XI Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми сучасних наук – 2015» (Польща 07–15 червня 2015).

Наукові публікації. Основні положення дисертації висвітлені у 22 наукових працях загальним обсягом 10,38 друк. арк., з яких особисто автору належить 10,38 друк. арк., із них: вісім наукових статей у наукових фахових виданнях України з економіки (з них: одна – у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз); одне авторське свідоцтво; чотири статті у зарубіжному науковому виданні, 9 публікацій у тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 258 сторінок, у тому числі на 176 сторінках розміщено 40 таблиць, 37 рисунків, 17 додатків і список використаних джерел із 215 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, зв'язок роботи з науковими програмами, наведено інформацію про апробацію результатів дослідження.

У першому розділі «**Теоретико-методичні засади управління забезпеченням банківських позичок**» уточнено поняття «забезпечення банківських позичок», «ліквідність майна в матеріальній формі», «управління забезпеченням банківських позичок», визначено місце застави в системі кредитного менеджменту банків, надано характеристику міжнародним, національним стандартам оцінки та управління забезпеченням банківських позичок, узагальнено теоретичні аспекти управління забезпеченням банківських позичок.

На підставі проведеного аналізу існуючих наукових підходів до визначення забезпечення банківських позичок у роботі автором обґрунтовано, що система забезпечення банківських позичок – це сукупність форм і видів забезпечення, а також взаємозв'язки між банком і позичальником щодо способів і механізмів отримання та реалізації кредитного забезпечення банком з метою мінімізації кредитного ризику.

Обґрунтовано, що процедурні питання управління забезпеченням банківськими позичками в системі кредитного менеджменту не мають

взаємозв'язку з функціями, принципами, умовами та формами кредитування. Автором зроблено висновок, що роль застави майна в кредитній угоді є необхідним елементом прийняття рішення про видачу позички і виступає невід'ємною частиною кредитної експертизи.

Автором уточнено формулювання функцій застави – забезпечувальна, стимулююча, інформативна, обмежувальна.

Доведено, що між якістю забезпечення банківських позичок існує тісна залежність із формуванням резервів, прибутковістю і достатністю капіталу банку. Вищезазначене дає підстави виділити чинники, що мають безпосереднє відношення до оцінки якості кредитного портфеля та індивідуальної позички, визначивши додатково дві нові портфельні функції забезпечення – захисту прибутку та захисту капіталу банку.

Процес реалізації функцій забезпечення тісно пов'язаний з його принципами. Автором у роботі виокремлено чотири основні принципи забезпеченості позички заставою – «правило 4А», умовам яких має відповідати майно, що надається в забезпечення – принцип юридичної адекватності прав на забезпечення позички; принцип адекватної ліквідності забезпечення; принцип адекватної оцінки вартості забезпечення; адекватність розміру забезпечення банківських позичок.

Оцінка виконання принципів і функцій забезпеченості дозволить банкам проводити системну роботу з управління заставним майном. Саме через системний підхід у роботі із забезпеченням банківських позичок розкривається сутність і роль застави як інструмента зниження кредитного ризику.

Автором обґрунтовано, що для трансформації міжнародних та національних стандартів управління забезпеченням банківських позичок доцільним є з'ясування питання оцінювання вартості ліквідності. У роботі визначено, що ліквідність майна в матеріальній формі характеризується і може бути виміряна трьома параметрами: корисність майна (активу); середній термін експозиції; середньоринкова ціна.

Автором уточнено класифікацію груп ліквідності майна в матеріальній формі: ліквідність у групі однорідних об'єктів; ліквідність групи або об'єкта в ній по відношенню до еталону; ліквідність об'єкта в одній групі по відношенню до інших груп або об'єктів в них; ліквідність різних груп по відношенню до еталону.

Доведено потребу у поєднанні залежності рівня ліквідності (як інтегрального показника) предметів застави від їх корисності та середнього терміну експозиції. Співвідношення термінів продажу та рівня ліквідності забезпечення позички залежить від прийнятої банком кредитної політики. У першу чергу, від сформованої кон'юнктури ринку, на яку впливають макро- і мікро- показники розвитку економіки, соціально-економічні та локальні чинники.

У роботі обґрунтовано, що проблематика одностороннього підходу, який базується тільки на кількісній та вартісній оцінці забезпечення, а не комплексному аналізу та управлінні забезпеченням банківських позичок,

загострюється під час різних фінансово-економічних криз і виявляє слабкі сторони як у міжнародних стандартах оцінки майна для цілей кредитування, стандартах оцінки ризиків, так і в регулюванні банківської діяльності, нагляді за нею з боку регулятора і в роботі ризик-менеджменту банків.

У роботі запропоновано розглядати управління забезпеченням банківських позичок як сукупність цілей, принципів, функцій, методів, інструментів і специфічних прийомів цілеспрямованого, безперервного впливу керуючої системи (кредитний і юридичний департаменти; управління заставних операцій; управління по роботі з проблемними активами; служба безпеки банку) на керовану (види забезпечення та пов'язані з їх управлінням ризику) для своєчасної оцінки, експертизи та моніторингу забезпечення з метою мінімізації кредитного ризику та досягнення заданих параметрів дохідності від кредитної діяльності.

У другому розділі **«Оцінювання ефективності використання інструментів управління забезпеченням банківських позичок»** проаналізовано організаційно-функціональні аспекти аналітичного оцінювання управління забезпеченням банківських позичок, розроблено та запропоновано методичний підхід комплексної оцінки ризиків забезпечення та на його основі проведено діагностику портфеля заставного майна.

Для оцінки можливостей, дієвості та адекватності методичних підходів і стандартів управління забезпеченням банківських позичок проаналізовано існуючі підходи до повернення кредитних коштів за рахунок реалізації наявних у банків забезпечувальних механізмів на чотирьох рівнях: на рівні методичного регулювання і контролю з боку НБУ сфери кредитування; на рівні контролю з боку міжнародних і національних аудиторських компаній, що проводять щорічний аудит діяльності банків України; на рівні аналітичних можливостей з боку рейтингових агентств; на рівні внутрішньобанківського контролю та управління в самих банках.

На основі виокремлених організаційно-функціональних рівнів аналітичного оцінювання управління забезпеченням банківських позичок, у роботі уточнено чинники, що впливають на ефективність управління забезпеченням, а саме: макроекономічні – потреба у трансформації міжнародних та національних стандартів відповідно до сучасних умов розвитку кредитної діяльності; нерозвиненість вітчизняного ринку нерухомості; відсутність рейтингових оцінок щодо забезпечення з боку рейтингових агенцій; відсутність ефективного моніторингу роботи з проблемними банками на рівні регулятора; недосконалість систематичного незалежного зовнішнього аудиту; мікроекономічні – недосконала система кредитного ризик-менеджменту у банках; відсутність внутрішніх рейтингових систем та комплексних оцінок забезпечення; недосконалість системи управління ризиком забезпечення банківських позичок; недосконалість роботи служби аудиту.

Автором проведено аналіз показників, що характеризують рівень покриття позичок резервами, капіталом та забезпеченням (табл. 1).

Динаміка показників покриття позичок резервами, капіталом та забезпеченням банків України з 2007-2014 рр.

Показники	Роки							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Кредити надані, млрд грн.	485	792	747	758	825	815	911	1006
Резерви за кредитними операціями банків, млрд грн.	20	48	122	149	158	141	131	205
Частка простроченої заборгованості за кредитами у загальній сумі кредитів, %	1,3	2,3	9,4	11,2	9,6	8,9	7,7	13,5
Коефіцієнт захищеності позичок від втрат за сумою створеного резерву, %	4,15	6,11	16,38	19,71	19,13	17,33	14,40	20,36
Коефіцієнт покриття позик власним капіталом, %	14,33	15,05	15,41	18,24	18,84	20,77	21,13	14,71

Джерело: складено автором

За результатами дослідження зроблено висновок про зростання частки простроченої заборгованості з 7,7 % в 2013 р. до 13,5 % на 01.01.2015 р. від загальної суми позичкової заборгованості. Розрахований коефіцієнт співвідношення розміру резерву до сукупної позичкової заборгованості банків демонструє суттєве зростання з 14,4 % до 20,46 % ресурсів, що відволікаються банками на страхування кредитного ризику. Динаміка показників, що характеризують кредитний ризик банків України, засвідчує про те, що у банків, за рахунок посилення вимог щодо формування резервів, підвищився рівень захищеності позичок у 2014 р. майже у два рази; при цьому недостатній рівень капітальної бази банків підвищує кредитний ризик.

Для зменшення сукупного кредитного ризику, у роботі розроблено методичку комплексної оцінки ризику забезпечення банківських позичок, яка базується на побудові багатофакторної трирівневої системи ризикоутворюючих параметрів забезпечення банківських позичок (рис. 1).

Для визначення ризику забезпечення банківських позичок використано формулу (1):

$$RC = \sum(p_i \cdot x_i) = (VR + LR + DR + IR) / 100 \quad (1)$$

де RC – ризик забезпечення банківських позичок; x_i – структурований ризик забезпечення i -го типу; p_i – ваги структурованого ризику забезпечення i -го типу (визначено за формулою Фішберна: $p_i = \frac{2(N-i+1)}{(N+1)N}$, $i = 1..N$; i – номер поточного фактора; N – загальна кількість факторів; VR – ризик оцінки; LR – юридичний ризик; DR – ризик втрати або пошкодження; IR – ризик знецінення.

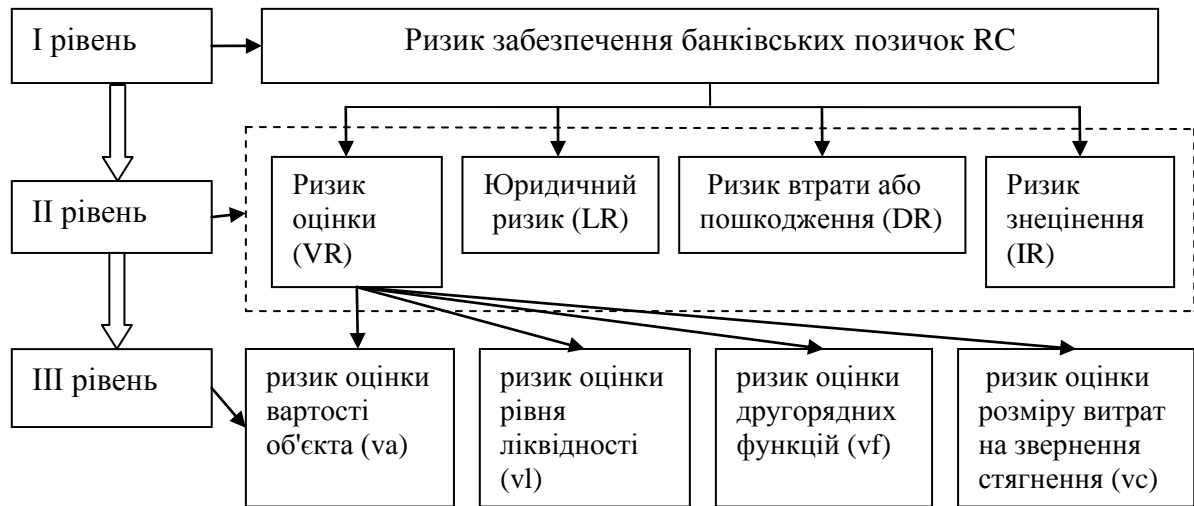

Рис. 1. Трирівнева структура ризику забезпечення банківських позичок

Джерело: розроблено автором

За результатами розрахунків визначено, що поєднання показників оцінки кредитоспроможності з оцінкою ризиків забезпечення дозволяють банкам підвищити якість управління кредитним портфелем і забезпеченням банківських позичок.

У третьому розділі «Трансформація стандартів до сучасних вимог управління забезпеченням банківських позичок» розроблено модель внутрішньої рейтингової системи управління забезпеченням банківських позичок, запропоновано науково-методичний підхід розрахунку заставної вартості та забезпеченості банківської позички, визначено основні параметри до формування системи управління ризиками забезпечення банківських позичок.

У роботі обґрунтовано, що з метою оптимізації кредитної діяльності банку за рахунок використання якісного та адекватного інструменту оцінки забезпечення; підвищення прозорості та об'єктивності інформації про стан заставного портфеля і його якості; адаптації внутрішніх банківських методик і процедур роботи із забезпеченням до міжнародних вимог (перехід до вдосконаленого підходу) є розробка і впровадження рейтингової системи оцінки забезпечення.

Запропонована у дисертації рейтингова система оцінки забезпечення демонструє залежність якості адміністрування та рівня повернення за кредитами за рахунок реалізації забезпечення, оскільки оціночні процедури з визначення вартості, ліквідності, розміру можливих витрат і виконання функцій безпосередньо впливають на розмір формованих резервів, на імовірність повернення і його терміни, на загальний ризик забезпечення і, відповідно, на його рейтинг.

Модель рейтингової системи оцінки може застосовуватися у відповідності до етапів кредитного процесу, а саме: для прийняття рішення про видачу позички (1-й етап кредитного процесу); як частина системи оцінки кредитного ризику, спрямована на постійний моніторинг ризику з

метою його виявлення та контролю (3–7-й етапи кредитного процесу); при визначенні внутрішнього і зовнішнього кредитного рейтингу; для розрахунку вартості кредитного продукту (2-й етап кредитного процесу); як превентивна система, що своєчасно вказує на потенційну імовірність втрат і сприяє вжиттю заходів щодо зниження кредитного ризику; для структурування кредитних продуктів і кредитних операцій (2-й етап кредитного процесу).

З огляду на актуальність трансформації стандартів до роботи із заставним майном в дисертації запропоновано розрахунок заставної вартості на базі розробленої внутрішньої рейтингової системи та встановлення взаємозв'язку розміру заставного дисконту з притаманними забезпеченню ризиками.

Вплив заставних ризиків на ринкову вартість заставного майна враховано через розрахунок втрати вартості, пов'язаний з виявленими ризиками забезпечення.

Адекватне визначення вартості майна впливає на суму кредиту (коефіцієнта «позичка/забезпечення») і допомагає позичальнику зрозуміти, як планована сума витрат співвідноситься з запропонованою ринковою вартістю (табл. 2).

Таблиця 2

Оцінка забезпечувальної функції і коефіцієнтів покриття позички

Позичальник-заставадавець	Показники оцінки					
	Розмір позички, L , грн.	Ринкова вартість MV , грн.	Заставна вартість, CV , грн.	$K_{нн}$	$K_{рн}$	$F(c)$ +/-
ПАТ «ДАНТ»	19 842 206	35 997 070	24 118 036	1,81	1,22	+
ПАТ «РОДЕС»	2 000 000	2 556 563	1 048 191	1,28	0,52	-
Івченко В. П.	232 000	527 908	417 074	2,28	1,80	+
Петренко О. І.	23 654	57 419	32 729	1,38	1,38	+

де $CV_i = MV_i \times cd$: CV – заставна вартість; MV – ринкова вартість; i – вид забезпечення; cd – заставний дисконт; $K_{нн} (MV/L)$ – номінальний коефіцієнт покриття; $K_{рн}(CV/L)$ – коефіцієнт реального покриття.

Джерело: розраховано автором

Оцінку рівня достатності застави запропоновано розглядати як показник забезпеченості, який розраховується на основі рейтингу, заставної вартості і розміру заборгованості за позичкою (табл. 3).

Таблиця 3

Оцінка забезпеченості позички

$K_{рн} (CV/L)$	Рейтинг	Рівень забезпеченості
$K_{рн} \geq 1,3$	A, B	Високий
$K_{рн} 1 - 1,3$	B, C	Середній
$K_{рн} < 1,0$	C, D	Низький
$K_{рн} < 1,0$	E	Не забезпечена

Джерело: розраховано автором

Розроблений науково-методичний підхід дозволяє перевірити забезпеченість, тобто реальну, на відміну від номінальної, надійність заставного портфеля, що надає можливість керівництву банку адекватно оцінювати повернення кредитних вкладень в разі дефолту позичальника.

У роботі обґрунтовано, що ефективність управління ризиками забезпечення банківських позичок залежить від системності, адекватності способів їх оцінки, методів контролю та своєчасності системи реагування з боку банків та регулятора.

Автором запропоновано поелементну структуру системи управління ризиком забезпечення банківських позичок, відповідно до якої управління ризиком забезпеченням банківських позичок – це процес, за допомогою якого банк ідентифікує ризикоутворюючі фактори виникнення структурних компонент ризику забезпечення, оцінює їх величини, здійснює їх моніторинг і контролює ризикові позиції з метою мінімізації кредитного ризику та досягнення дохідності від кредитної діяльності. Вона включає організаційно-функціональну, моніторингу заставного портфеля банку, інформаційно-методичну підсистеми.

У роботі визначено трансформаційні напрями заставної роботи у банку, а саме: підвищення практичної значущості моніторингу заставних активів – витрати банків на моніторинг заставних активів повинні бути максимально ефективними з точки зору структурування застави; економічна доцільність – витрати банку або клієнта не повинні знижувати дохідність його діяльності; автоматизація процесів – заставний портфель банку повинен стати джерелом статистики на усіх етапах роботи із заставними активами; клієнтоорієнтованість – орієнтація працівників підрозділу операцій із заставним майном на клієнта, глибину проникнення банку у бізнес клієнта, а не тільки оцінювання його активів; персоналізація вимог до клієнтів; підвищення якості заставних операцій – стандартизація роботи підрозділу із заставних операцій, постійний менеджмент заставних операцій; оцінка заставних активів банком, залучення сюрвейерських компаній за рахунок банку при наявності високої маржинальної угоди; поєднання контрагентами функцій оцінки та моніторингу заставних активів; краудсорсинг зміни нормативних документів.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання, що полягає у розвитку науково-методичних підходів і розробці практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління забезпеченням банківських позичок на основі трансформації міжнародних та національних стандартів, які регламентують роботу із заставою, з метою мінімізації сукупного кредитного ризику та підвищення дохідності кредитної діяльності банків.

Основні висновки виконаного дисертаційного дослідження полягають у наступному:

1. Обґрунтовано, що одним із основних підходів до розробки стратегії кредитного менеджменту має стати перегляд і оновлення існуючих стандартів та методів оцінки заставного майна для цілей кредитування, їхня трансформація в стандарти управління забезпеченням, які включають комплексну, кількісну та якісну оцінку предметів застави, системний аналіз та управління заставним портфелем банку.

Виявлений взаємозв'язок прояву ризиків забезпечення з етапами кредитного процесу дозволив уточнити функції застави, розділивши їх на першорядну (забезпечувальну) і другорядні, доповнивши двома портфельними функціями. Запропоновані функції забезпечення належать до певного майна, наданого в забезпечення, а отже їх використання можливе для оцінки ризику забезпечення як частини оцінки кредитного ризику.

Дослідження сутності та ролі застави в системі кредитного менеджменту дозволило визначити такі принципи забезпечення (правило 4А): юридичної адекватності, адекватної ліквідності забезпечення, адекватної оцінки вартості, адекватного розміру забезпечення.

2. Визначено параметри оцінки ліквідності майна в матеріальній формі, такі як ринкова вартість, корисність, термін експозиції і певні рівні ліквідності майна (дуже високий, високий, середній, низький, неліквідний), які створюють базис для подальших досліджень і побудови моделей їхньої оцінки.

Використання в практичній діяльності під час аналізу та оцінки позичкового забезпечення як частини комплексу заходів з управління забезпеченням запропонованих параметрів ліквідності (вартість, корисність і термін експозиції) дозволяють банкам створити оціночну систему, в якій стають можливі оцінка та порівняння різних видів заставного забезпечення, прийняття на їх основі більш зважених управлінських рішень.

3. Автором уточнено поняття управління забезпеченням банківських позичок. Запропонований теоретичний підхід до управління забезпеченням банківських позичок включає в себе встановлені принципи (керованості; адекватності; функціональної повноти; відкритості; ефективності; адекватного правового супроводження); функції (забезпечувальна; стимулююча; обмежувальна; інформаційна, захисту прибутку; захисту капіталу); методи управління (коєфіцієнтний аналіз стану забезпечення; комплексної оцінки ризиків забезпечення; діагностика портфеля заставного майна; внутрішньої рейтингової системи оцінки забезпечення на основі експертних оцінок). Вхідною інформацією виступають кредитні ресурси банку, види забезпечення банківських позичок; вихідною – мінімізація ризиків забезпечення банківських позичок та сукупного кредитного ризику; дохідність кредитної діяльності банку.

4. Аналіз ефективності та адекватності існуючих підходів і стандартів управління забезпеченням банківських позичок на чотирьох рівнях регулювання кредитної діяльності та заставної роботи банків виявив

відсутність достатнього функціонального методичного та нормативного матеріалу, що дозволяє адекватно адмініструвати заставний портфель, застосовувати превентивні заходи щодо недопущення або зниження збитків, пов'язаних з проблемами під час реалізації забезпечення.

Доведено, що система оцінки та управління ризиками забезпечення повинна стати основою для обґрунтованого діалогу кредитора з позичальником (заставадавцем) на базі об'єктивних результатів оцінки його діяльності та стану заставного забезпечення.

5. Запропоновано багатофакторну трирівневу систему оцінки ризиків забезпечення банківських позичок. Обрані фактори оцінки ризиків забезпечення адаптовані і формалізовані у процедури адміністрування та способи їх оцінки, в практичні механізми роботи банків із заставним майном.

Розроблена методика комплексної оцінки ризику забезпечення дозволяє банку реально оцінити ризиковість заставного портфеля, встановити концентрацію і розподіл різних ризиків за видами забезпечення і в цілому по портфелю заставного майна.

6. У роботі встановлено залежність заставної вартості від рівня ризику забезпечення. Запропоновано практичний алгоритм розрахунку заставної вартості, що враховує при розрахунку заставного дисконту результат оцінки ризику забезпечення за індивідуальним майном, яке виступає забезпеченням.

7. На основі узагальнення міжнародних та національних стандартів запропоновано науково-методичний підхід до внутрішньої рейтингової оцінки, інтегрованої в систему адміністрування та оцінки ризиків забезпечення, що дозволяє: оптимізувати розгляд заставних питань на кредитному комітеті банку за рахунок стислості та інформативності подання інформації; проводити портфельний аналіз заставного майна з метою виявлення його ризикових місць і вжиття превентивних заходів; розрахувати заставну вартість, забезпеченість позички і втрати за позичками на базі формалізованих залежностей від ризиків забезпечення.

Запропонована внутрішня модель рейтингової оцінки та отримані на підставі економіко-статистичного та регресійного аналізу показники ризику забезпечення в розрізі видів забезпечення доцільно використовувати банкам при розробці нових кредитних проектів і програм.

8. Запропоновано науково-методичний підхід до формування системи управління ризиком забезпечення банківських позичок, який включає в себе: етимологічне джерело ризику забезпечення; онтологічну сутність ризику забезпечення; суб'єкти і об'єкти управління; стратегію і тактику управління; підсистеми управління (організаційно-функціональна; моніторинг; інформаційно-методична); оцінку ефективності управління.

Основними напрямками удосконалення роботи із заставним майном повинно стати підвищення якості моніторингу заставних активів; економічна доцільність; автоматизація процесів; клієнтоорієнтованість; оптимізація вимог; удосконалення інструментів наданих банківських

послуг; підвищення якості заставних операцій; оптимізація витрат; розвиток партнерських відносин з контрагентами; удосконалення нормативних документів; автоматизація заставного портфеля.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Гагауз В. Н. Оценка ликвидности обеспечения банковских ссуд / В.Н. Гагауз // Науковий вісник ОДЕУ. – 2010. – №18 (119). – С. 21–35. (0,72 д.а.)

2. Гагауз В. Н. Сущность и роль залога в системе кредитного менеджмента / В.Н. Гагауз // Науковий вісник ОДЕУ. – 2011. – № 21 (146). – С. 99–119. (1,18 д.а.)

3. Гагауз В. Н. Международные стандарты оценки банковского обеспечения / Гагауз В. Н. // Науковий вісник ОНЕУ. – 2012. – №26 (178). – С. 66–76. (0,53 д.а.)

4. Гагауз В. М. Функції та принципи забезпечення позичок у кредитному менеджменті / Гагауз В. М. // Часопис Хмельницького університету управління та права. «Університетські наукові записки». – Хмельницький, 2013. – №2 (46). – С. 366–373. (0,65 д.а.)

5. Гагауз В. Н. Ликвидность обеспечения банковских ссуд: сущность, значение и методы оценки / В.Н. Гагауз // Щомісячний інформаційно-аналітичний журнал «Економіка, Фінанси, Право». – Київ, 2013.– № 5/1. – С. 36–44. (1,12 д.а.)

6. Гагауз В. Н. Методы управления рисками обеспечения возвратности банковских ссуд / В.Н. Гагауз // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» [Електронний ресурс]. – 2015. – № №2. – Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nauka.com.ua/> (0,45 д.а.)

7. Гагауз В. М. Трансформація стандартів оцінки забезпечення позичок / В.М. Гагауз // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2015. – Випуск 10. – Ч.1. – С. 181–184. (0,52 д.а.)

8. Гагауз В.Н. Риски обеспечения банковских ссуд и методы их управления / В.Н. Гагауз // Збірник наукових праць «Економічний простір». – Дніпропетровськ, 2015. – №96. – С. 87–97. (0,57 д.а.)

Авторське свідоцтво:

9. Модель автоматизированной обработки данных, оценки стоимости и ликвидности жилого фонда / В. Н. Гагауз. – № 53453; опубл. 31.01.2014.

Публікації в інших виданнях:

10. Гагауз В.Н. Залог и его ликвидность /В.Н. Гагауз // Журнал «Forbes Украина» [Электронный ресурс]. – 20 вересня 2012 р. – Режим доступу до журналу: <http://forbes.ua/business/1338491-zalog-i-ego-likvidnost>. (0,4 д.а.)

11. Гагауз В. Н. Система координат залогового обеспечения / В.Н. Гагауз // Информационный бюллетень «Оценочная деятельность». – Москва, 2013. – № 2/09. – С. 45–50. (0,45 д.а.)

12. Гагауз В. Н. Менеджмент рисков обеспечения кредитных операций / В.Н. Гагауз // Деловой журнал «Банковское обозрение» [Электронный ресурс]. – Москва, 2 марта 2015 г. – Режим доступа к журналу: <http://bosfera.ru/bo/menedzhment-riskov-obespecheniya-kreditnyh-operaciy/> (0,41 д.а.)

13. Гагауз В. Н. Рейтинговая система оценки залогового портфеля / В.Н. Гагауз // Журнал «Best Practice (банковские кейсы)» [Электронный ресурс]. – Москва, 2015. – № 01(13). – Режим доступа к журналу: [http://bosfera.ru/bo/rejtingovaya-sistema-ocenki-zalogovogo -portfelya/](http://bosfera.ru/bo/rejtingovaya-sistema-ocenki-zalogovogo-portfelya/) (0,38 д.а.)

Опубліковані праці апробаційного характеру:

14. Гагауз В. Н. Нерешенные вопросы оценки имущества с целью залога / В.Н. Гагауз // Новый взгляд на стоимость активов: материалы XV международной научно-практической конференции, 29 сентября – 02 октября 2010 г. – Ялта: УТО, 2010 – С. 31–33. (0,24 д.а.)

15. Гагауз В.Н. Ликвидность имущества предприятий в материальной форме и ее сущность / В.Н. Гагауз // Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції, 18-19 жовтня 2012 р. – Одеса, 2012. – С. 411–412. (0,14 д.а.)

16. Гагауз В.Н. Ликвидность банковского обеспечения, сущность, значение и методы оценки / В.Н. Гагауз // Перспективні питання економіки та управління: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 8-9 квітня 2013 р. – Дніпропетровськ, 2013. –С. 177–179. (0,14 д.а.)

17. Гагауз В.Н. Системный подход к ликвидности банковского обеспечения / В.Н. Гагауз // Актуальные вопросы оценки: материалы XVIII международной научно-практической конференции, 18-21 сентября 2013 г. – Ялта: УТО, 2013. – С. 52–59. (0,45 д.а.)

18. Гагауз В.Н. Оценка бизнеса в условиях экономической неопределенности /В.Н. Гагауз // Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 вересня 2013 р. – Одеса, 2013. – С. 107–109. (0,18 д.а.)

19. Гагауз В.Н. Перспективы оценочной деятельности для банковского сектора Украины в условиях ассоциации с ЕС / В.Н. Гагауз // Оценочная деятельность и перспективы ее развития в Украине: материалы XIX международной научно-практической конференции, 3-6 сентября 2014 г. – Одесса: УТО, 2014. – С. 13–15. (0,21 д.а.)

20. Гагауз В.Н. Трансформация оценочной парадигмы / В.Н. Гагауз // Экономика підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 18-19 вересня 2014 р. – Одеса, 2014. – С. 105–106. (0,13 д.а.)

21. Гагауз В.Н. Формирование системы управления рисками обеспечения банковских ссуд / В.Н. Гагауз // Теорія і практика стратегічного управління розвитком галузевих і регіональних суспільних систем: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, 20-22 травня 2015 р. – Івано-Франківськ – Яремча, 2015 – С. 77–78. (0,18 д.а.)

22. Гагауз В.Н. Трансформация стандартов оценки обеспечения банковских ссуд / В.Н. Гагауз // Aktualne problemy nowoczesnych nauk [Електронний ресурс]: матеріали XI Міжнародної наукової конференції, 7-15 червня 2015 р. – Przemysl, Poland, 2015. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/Page_ru.htm/ (0,38 д.а.)

АНОТАЦІЯ

Гагауз В.М. Трансформація стандартів управління забезпеченням банківських позичок. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. – Одеський національний економічний університет, Одеса, 2015.

У роботі уточнено поняття «забезпечення банківських позичок», «ліквідність майна в матеріальній формі», «управління забезпеченням банківських позичок». Визначено місце застави в системі кредитного менеджменту банків. Надано характеристику міжнародним, національним стандартам оцінки та управління забезпеченням банківських позичок. Узагальнено теоретичні аспекти управління забезпеченням банківських позичок.

Обґрунтовано організаційно-функціональні аспекти аналітичного оцінювання управління забезпеченням банківських позичок. Проаналізовано підходи до оцінювання забезпечення банківських позичок. Розроблено та запропоновано методичний підхід до комплексної оцінки ризиків забезпечення банківських позичок. Проведено діагностику портфеля заставного майна за методикою комплексної оцінки ризиків забезпечення банківських позичок.

Доведено, що підґрунтям для трансформації стандартів управління забезпеченням банківських позичок є запропонована модель внутрішньої рейтингової системи управління забезпеченням банківських позичок, а також методика розрахунку заставної вартості та забезпеченості банківської позички.

Розроблено науково-методичне забезпечення формування системи управління ризиками забезпечення банківських позичок. Надано характеристику методів і інструментів управління ризиками забезпечення банківських позичок.

Ключові слова: управління забезпеченням банківських позичок, кредитна діяльність, ризик забезпечення, кредитний ризик, стандарти.

АННОТАЦІЯ

Гагауз В.Н. Трансформація стандартів управління забезпеченням банківських ссуд. – На правах рукописи.

Дисертація на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.08 – деньги, финансы и кредит. – Одесский национальный экономический университет, Одесса, 2015.

Дисертація посвящена теоретико-методическому обоснованию и разработкам практических рекомендаций по трансформации стандартів управління забезпеченням банківських ссуд.

В результате исследования различных научных подходов, их обобщения, анализа и сравнения автором уточнено понятия «обеспечение банківських ссуд», «ликвидность имущества в материальной форме», «управление обеспечением банківських ссуд», «управления риском обеспечения ссуд».

В работе определена сущность залога в системе кредитного менеджмента через исследование структуры риска обеспечения банківських ссуд, методов их оценивания, администрирования, а также проявления на разных этапах кредитного процесса.

Автором уточнено систему принципов и функций обеспечения банківських ссуд, а именно: принцип юридической адекватности; адекватной ликвидности обеспечения; адекватной оценки стоимости; адекватного размера обеспечения, а также функции залога, разделив их на первостепенные (обеспечивающие) и второстепенные, дополнив двумя портфельными функциями защиты капитала и прибыли банка. Дополнение принципов и функций обеспечения банківських ссуд дает возможность установить взаимосвязь проявления рисков обеспечения с этапами кредитного процесса.

С целью трансформации стандартів управління забезпеченням банківських ссуд предложен теоретико-методический подход к комплексной оценке обеспечения банківських ссуд и их внутреннего рейтинга, адаптированный к расчету залоговой стоимости и оценки обеспеченности, позволяющий систематизировать и оптимизировать управление залоговой работы в банке, унифицировать и повысить качество администрирования залогового портфеля банка, повысить качество кредитного менеджмента, надежность и транспарентность кредитной деятельности банков.

На основании исследования и анализа существующих подходов к управлению обеспечением банківських ссуд, в работе предложен научно-методический подход к комплексной оценке рисков обеспечения банківських ссуд, дающий возможность для кредитного риск-менеджмента банка избежать фрагментарности, несистемности, получив эффективный

инструмент оценки и управления рисками обеспечения, администрирования на его основе залогового портфеля.

Разработанный научно-методический подход к управлению обеспечением банковских ссуд на основе внутренней рейтинговой системы, позволяющий объективно оценивать и анализировать обеспечение, дает возможность унифицировать и повысить качество администрирования залогового портфеля банка, трансформировать стандарты управления обеспечением банковских ссуд на высший уровень кредитного риск-менеджмента, снизить затратность процесса погашения проблемных ссуд.

Для формирования системы управления риском обеспечения банковских ссуд предложены поэлементные ее составляющие: этимологический источник риска обеспечения банковских ссуд; онтологическую сущность риска обеспечения банковских ссуд; субъекты и объекты управления; стратегию и тактику управления; подсистемы управления (организационно-функциональная; мониторинг; информационно-методическая); оценку эффективности управления.

В диссертации определены основные направления усовершенствования работы с залоговым имуществом: повышение качества мониторинга залоговых активов; экономическая целесообразность; автоматизация процессов; клиентоориентированность; оптимизация требований; усовершенствование инструментов предоставления банковских услуг; повышение качества залоговых операций; оптимизация расходов; развитие партнерских отношений с контрагентами; усовершенствование нормативных документов; автоматизация залогового портфеля.

Ключевые слова: управление обеспечением банковских ссуд, кредитная деятельность, риск обеспечения, кредитный риск, стандарты.

SUMMARY

Gagauz V. M. Transformation of standards for management of security for bank loans. – Manuscript.

The dissertation for gaining a scientific degree of the Candidate of Economic Sciences in the specialty 08.00.08 – Money, Finance, and Credit. – Odessa National Economic University, Odessa, 2015.

The scientific paper specifies concepts of “security for bank loans”, “liquidity of property in the tangible form”, and “management of security for bank loans”. The author has determined the role of collateral within a system of credit management of banks. The paper has characterized the international and national standards for evaluation and management of security for bank loans. The author has generalized theoretical aspects of the management of security for bank loans.

The dissertation substantiates organizational and functional aspects of analytical estimation of the management of security for bank loans. Approaches to evaluation of the security for bank loans are analyzed. The author has developed and proposed a methodical approach to complex evaluation of risks of

the security for bank loans. The dissertation contains results of diagnostics of a collateral portfolio according to the methodical instrument for complex evaluation of risks of the security for bank loans.

The author proves that a proposed model of internal ranking system for the management of security for bank loans and a methodical instrument for calculation of collateral value and securitization of a bank loan are backgrounds for the transformation of standards for the management of security for bank loans.

Scientific and methodical frameworks for formation a system of management of risks being inherent to bank loan security were developed. The author has characterized methods and instruments for management of the risks of security for bank loans.

Key words: management of security for bank loans, credit activity, security risk, credit risk, standards.

Підписано до друку _____.

Формат 60x90/16. Обл.-вид. арк. 0,9.

Гарнітура Times. Тираж ___ пр.